

Еміграційна література ХХ СТОЛІТТЯ

- Література української діаспори або еміграційна література — література написана українськими письменниками в еміграції, які з політичних, економічних, релігійних причин виїхали з України на постійне або тривале проживання за кордоном. Діаспорна література — результат переселення літераторів насамперед через численні політичні репресії на території України у ХХ ст.

- Українці, наділені талантом поета чи письменника, обов'язково знаходили одне одного, спілкувалися, обмінювалися інформацією, своїми новими творами, могли об'єднуватися в школи з офіційними паперами, статутом (МУР), або могли просто спілкуватися між собою за прикладом літературних вечорів М.Коцюбинського. Спочатку в Олеся у Празі часто бував один з врятованих еміграцією неокласик Юрій Клен з сином Вольфрамом. Потім сюди стали часто навідуватися молоді талановиті поети й письменники, такі як Євген Маланюк, Наталя Лівицька – Холодна та інші

- «Празька школа» є географічний чинник. Не слід забувати, що становлення поетів як індивідуальних творчих особистостей відбулося в Празі 20-х років, де більшість із них навчалися, відвідували лекції чи викладали у місцевих вузах та інших навчальних установах:
  - Карловий університет (О. Стефанович, О. Лятуринська, О. Ольжич, Н.Лівицька-Холодна, А. Гарасевич),
  - Український Вільний Університет (О. Стефанович, О. Ольжич, А. Гарасевич),
  - Українська господарська академія (Є. Маланюк, Л. Мосендз),
  - Український високий педагогічний інститут ім. Михайла Драгоманова (Ю. Дараган, О. Теліга, Г. Мазуренко),
  - Українські студії практичного мистецтва (О. Лятуринська, Г. Мазуренко).Міжвоєнна Прага, по суті, перетворилася на один із найбільших мегаполісів українського наукового, літературного та політичного життя на еміграції

- «Празька школа», яка об'єднала самобутніх і близьких за світоглядом поетів, а саме — Юрія Дарагана, Євгена Маланюка, Леоніда Мосендза, Юрія Клена, Олега Ольжича, Наталю Лівицьку-Холодну, Юрія Липу, Олексу Стефановича, Оксану Лятуринську, Галю Мазуренко, Олену Телігу, Андрія Гарасевича та інших, уперше була вжита професором Володимиром Державиним у роботі «Три роки літературного життя на еміграції (1945-1947)».

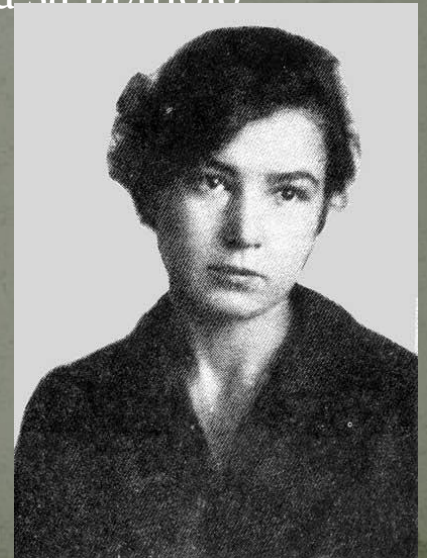

- Представники празької школи
1-ше найстарше покоління
Повідомлення учнів (випереджальне завдання для груп).

Олександр Олесь – засновник “празької школи”
Юрій Клен – поет-неокласик

- 2-ге старше покоління
Наталя Лівицька-Холодна, дочка Президента УНР в екзилі (за кордоном)
Її поезія постає в спокусливому вияві, через витончену, внутрішньо складну, але зовні прозору образну структуру. В її віршах не знайдемо ні традиційних персонажів слов'янської міфології, ні героїки походів княжої дружини.
Лірична героїня Н. Лівицької-Холодної відчуває в собі темний голос крові й уявляє себе то «поганкою з монгольських степів», то полонянкою татарина.
Дочка міністра УНР Андрія Лівицького, вона виїхала за кордон, не закінчивши навіть гімназії, і середню та вищу освіти здобула вже в Подєбрадах. Після Другої світової війни переїхала до США, де і померла.
Прожила довге життя – 103 роки, але весь час сумувала за рідною Україною

- Юрій Липа – поетичнообдарований лікар, видатний український мислитель історіософського та геополітичного спрямування, прозаїк, перекладач, противник “донцовізму”.
Створює літературну групу «Танк», яка, певною мірою, розколола Празьку поетичну школу. Цим кроком Ю.Липа прагнув звільнитися від ідеологічного терористичного впливу Д.Донцова.
Як чудовий лікар і хімік, у 1940 р. у Варшаві разом з іншими професорами створює Українські Чорноморський, Океанічний та Суходоловий інститути.
У 1943 р. за активну політичну та наукову діяльність польська Армія Крайова вигнала вченого за межі країни. Цього ж року Ю.Липа повертається на Львівщину.
У 1944 р. Ю.Липу за те, що він лікував одного з поранених вояків УПА, його було жорстоко закатовано енкаведистами.
Після війни продовжив свою роботу лікаря, хіміка й поета.

- 3-тє молодше покоління
Оксана Лятуринська

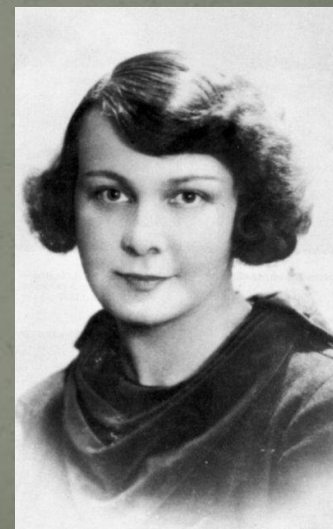
Ця жінка не зазнала у своєму житті звичайного людського щастя, хоча й була надзвичайно обдарованою особистістю. Вона реалізувала себе і в малярстві, і в скульптурі, і в кераміці, і в писанкарстві, і в поетичній творчості.

О.Лятуринська назвала свою першу збірку «Княжа емаль», бо добре обізнана з княжою епохою.

Історична реалія в її віршах — ключ до розшифрування смислових кодів, що об'єднують віддалені між собою епохи

Це не історія, це щось більше: гіркі уроки минулого не раз повторювалися, додаючи роботи Карні і Желі (символи плачу й скорботи за полеглими на полях битв, померлими від стихійного, а частіше штучно створеного голодомору).

Майже 20 років О. Лятуринська жила і працювала в Празі. Доля загнала її після Другої світової війни до Німеччини, й опісля до США, де й вона померла

- 4-те наймолодше покоління
Леонід Мосендз
Народився у в сім'ї чиновника, грека за походженням. У 1922 р. переїздить до Чехословаччини, де закінчив курс гімназії і вступив на хімічно-технологічний факультет Української Господарської Академії в Подєбрадах. Тут він товаришує з Є. Маланюком. Його надрукована творчість налічує поетичну збірку «Зодіак» (1941), три поеми, три книги новелістики, книги з публіцистики та інші. Мосендз творив «наукову» поезію, включаючи філософські мотиви, поняття й лексику з точних наук, розширюючи естетичне поле лірики.

